

MARIJA ANDJELKOVIĆ

**PRAKSA ORGANA ZA PREKRŠAJE U
BEOGRADU
PROSTITUCIJA I (I)LEGALNA MIGRACIJA KAO
POJAVE IZA KOJIH SE KRIJE MOGUĆA TRGOVINA
LJUDIMA**

*Analiza pravnosnažnih rešenja po članu 14. Zakona o javnom redu
i miru i članovima 106. i 107. Zakona o kretanju i boravku
stranaca¹*

Beograd, septembar 2003.

¹ Čl. 23. Ustavne povelje Srbije i Crne Gore: Zakoni SRJ u poslovima Srbije i Crne Gore primenjivaće se kao zakoni Srbije i Crne Gore. Zakoni SRJ izvan poslova Srbije i Crne Gore primenjivaće se kao zakoni država članica do donošenja novih propisa od strane država članica, osim zakona za koje skupština države članice odluči da se ne primenjuje

UVOD

Trgovina ljudima je po mnoštvu elemenata međunarodni, organizovani i kriminalni fenomen koji ima teške posledice za sigurnost, napredak i ljudska prava njegovih žrtava i društvo u celini. To je tema o kojoj se u našoj zemlji sve više govori. Trgovina ljudima, naročito u svrhe seksualne eksploatacije, je visoko profitabilna aktivnost koja uništava kvalitet života, a ponekad i sam život njenih žrtava. Svi sadašnji međunarodni evidentni i obaveštajni pokazatelji ukazuju da raste i broj dece - žrtava koje se sada otkrivaju.

Bivša Jugoslavija je poznata kao zemlja porekla, prijema i tranzita trgovine ženama. Glavni razlog za ovu poziciju, jeste činjenica da je početkom devedesetih godina bivša Jugoslavija imala bolji životni standard u poredjenju sa zemljama u regionu. Otuda je SFRJ postala veoma privlačna za žene iz istočnoevropskih zemalja. Ratovima u bivšoj Jugoslaviji se situacija izmenila-žene iz istočnoevropskih zemalja su kroz Srbiju (zadržavajući se u pograničnim oblastima) odlazile u susedne republike, gde se povećavao broj javnih kuća, zbog prisustva vojnih trupa. Istovremeno, veliki broj žena iz Srbije, zbog loše ekonomske situacije, koja je posebno pogađala žensku populaciju, sve više želi da emigrira na zapad, ali umesto toga završavaju u javnim kućama zapadnoevropskih zemalja, kao i na Kosovu i u Bosni.

Lanac trgovine ljudima je teško otkriti upravo zbog činjenice da se radi o organizovanom kriminalu i nespremnosti žrtve da svedoči iz opravdanog straha za sopstveni život i život svoje porodice.

Aprila 2003. godine u Krivični zakon Republike Srbije uvedeno je novo krivično delo

Član 111b Trgovina ljudima:

(1) Ko silom ili pretnjom, dovođenjem u zabludu ili održavanjem u zabludi, zloupotrebom ovlašćenja, poverenja, odnosa zavisnosti ili teških prilika drugog: vrbuje, prevozi, prebacuje, predaje, prodaje, kupuje, posreduje u predaji ili prodaji, sakriva ili drži drugo lice, a u cilju sticanja neke koristi, eksploatacije njegovog rada, vršenja kriminalne delatnosti, prostitucije ili prosjačenja, upotrebe u pornografske svrhe, radi oduzimanja dela tela za presađivanje ili radi korišćenja u oružanim sukobima,

kazniće se zatvorom od jedne do 10 godina

(2) Ako je delo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema više lica, otmicom, prilikom vršenja službene dužnosti, u okviru kriminalne organizacije, na naročito svirep ili na naročito ponižavajući način ili je nastupila teška telesna povreda,

učinilac će se kazniti zatvorom od najmanje tri godine

(3) Ako je delo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema maloletnom licu, ili je nastupila smrt oštećenog lica,

kazniće se zatvorom od najmanje pet godina

(4) Za delo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema licu koje nije navršilo 14 godina učinilac će se kazniti kaznom propisanom za to delo i kad nije upotrebio silu, pretnju ili neki od drugih navedenih načina izvršenja.

U vreme pisanja ovog teksta pred sudovima se vodi nekoliko postupaka za krivično delo trgovine ljudima. Ni jedan postupak do sada nije okončan, a vreme će pokazati kakva će biti primena člana 111b. u praksi.

Do uvođenja ovog krivičnog dela u praksi su se primenjivali Krivični zakon Republike Srbije i to najčešće po članovima 62 za krivično delo prinude, po čl.63 za protivpravno lišenje slobode i po članu 64. za otmicu. Takođe se primenjivao i Krivični Zakon Savezne Republike Jugoslavije i to po članovima čl.155 - Zasnivanje ropskog odnosa i prevoz lica u ropskom odnosu, čl.249 - Nedoizvoljen prelaz državne granice i čl. 251 - Posredovanje u vršenju prostitucije.

U praktičnom radu sudija za prekršaje najčešći prekršaji koji mogu biti ili jesu u direktnoj vezi sa trgovinom ljudima vezani su za prostituciju i boravak stranaca na teritoriji Srbije i Crne Gore. Naše državljanke koje su žrtve trgovine u svrhu prostitucije takođe se ne prepoznaju kao žrtve trgovine ženama - najčešće su prekršajno gonjene zbog remećenja javnog reda i mira tj. bavljenja prostitucijom i to ne zato što su "uhvaćene na delu" već zato što su policiji poznate od ranije. Iako odmah priznaju da su prostitutke retko su spremne da otkriju imena podvođača i pomagača.

Strani državljani/ke u slučaju povrede propisa iz Zakona o kretanju i boravku stranaca (čl.106) za koje je obavezno izricanje zaštitne mere udaljenja stranca sa teritorije SRJ bivaju po sprovedenom postupku upućeni u Prihvatilište za strance i potom deportovani. Dakle, takvo lice ne može izbeći udaljenje bez obzira da li je žrtva trgovine ljudima ili je u SRJ ušlo dobrovoljno i iz drugih razloga, a obzirom da se prekršajni postupak u dežurnoj službi sprovodi odmah, pravo stanje stvari je nemoguće utvrditi. Sudiji u dežurnoj službi je jako teško da prepozna žrtvu trgovine, da bi potom umesto što je okrivljena, dobila status svedoka i bila smeštena u Skolonište za žrtve trgovine ljudima.

Primena mere deportacije, predstavlja najveću prepreku uspehu krivičnog postupka koji se vodi prema organizatorima i drugim učesnicima trgovine ljudima, jer deportacija onemogućava da se žrtve/svedoci trgovine ljudima pojave kao svedoci u postupku protiv trgovaca ljudima.

STATISTIKA

Prema statističkim podacima organa za prekršaje u Beogradu, broj primljenih predmeta koji se odnose na član 14. Zakona o javnom redu i miru u 2002. godini iznosi 600, što je skoro 6 puta više od predmeta po istom članu u 2001. godini koji iznosi 132.

Nažalost, kao i u slučaju porodičnog nasilja, statistički program nije dovoljno detaljan da bi pružio pouzdane podatke za dobijanje tačnog broja slučajeva koji se odnose na trgovinu ljudima, jer ova pojava nije praćena na odgovarajući način, te je stoga nemoguće izvesti detaljnije zaključke i analize. Takođe ne postoji jedinstven statistički program za teritoriju cele Srbije.

Što se tiče člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca u 2002 godini primljeno je u rad ukupno 242 predmeta, od čega su se tačke 2,3,4 i 7 stava 1, koje su obrađivane, odnosile na 125 predmeta.

Po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca u 2002. godini primljeno je 1212 predmeta za rešavanje. Obrađene su tačke 1,2,4,6 i 7. stava 1, koje su obuhvaćene u ukupno 1205 predmeta za sve okrivljene.

Zašto ova analiza?

Početna ideja pri izradi ove analize, bila je da se utvrdi koliki je broj žena, žrtava trgovine, među okrivljenima za prostituciju po članu 14. Zakona o javnom redu i miru. Obzirom da je pri prvom pregledu pravnosnažno rešenih predmeta po članu 14. ustanovljeno da su među okrivljenima skoro samo domaće državljanke, pristupili smo i pregledu pravnosnažno rešenih predmeta po članovima 106. i 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca, pošto je iz razgovora sa sudijama dežurne službe zaključeno da se strane državljanke zatečene u vršenju prostitucije, kao i one koje su ilegalno ušle u zemlju ili nemaju urednu dokumentaciju, kažnjavaju po ovom zakonu.

Zakonom o javnom redu i miru Republike Srbije u članu 14. propisano je da:
"Ko se odaje prostituciji ili ko ustupa prostorije radi prostitucije-kazniće se kaznom zatvora do 30 dana."

"Ko maloletnom licu ustupa prostorije radi prostitucije-kazniće se zatvorom do 60 dana."

U svom radu sudije za prekršaje primenjuju Zakon o kretanju i boravku stranaca i u okviru njega član 106. koji, prema poslednjim izmenama iz juna 2003 godine, propisuje u stavu 1 tačke 2, 3, 4 i 7, da će se novčanom kaznom do 21.000 dinara ili kaznom zatvora od 30 dana kazniti stranac:

"Koji o sebi daje netačne podatke ili se služi lažnom ispravom"

"Koji se poslužio tuđom putnom ispravom ili je svoju putnu ispravu dao drugome da se posluži"

"Ako je na nedozvoljen način došao u SFRJ, a nije mu priznat status izbeglice, odnosno nije mu priznato pravo azila"

"Ako u roku određenom u odluci nadležnog organa ne napusti teritoriju SFRJ."

U stavu dva ovog člana propisano je da se strancu može za ove prekršaje izreći i zaštitna mera udaljavanja stranca sa teritorije SFRJ.

U toku 2002 godine, za koju je analiza rađena, novčane kazne za ove prekršaje su iznosile do 6000 dinara.

Članom 107. Saveznog zakona o kretanju i boravku stranaca, u prvom stavu, tačkama 1,2,4,6,7 regulisano je da će se novčanom kaznom do 21 000 dinara ili kaznom zatvora od 15 dana kazniti stranac ako se:

"Kreće, boravi ili stalno nastani na određenom mestu ili na određenom području na kome je kretanje, boravak ili nastanjivanje stranaca ograničeno ili zabranjeno"

"Boravi u SFRJ duže od dva dana od dana određenog u vizi, turističkoj propusnici ili odobrenju za privremeni boravak ili ako u propisanom roku ne podnese zahtev za odobrenje privremenog boravka"

"Za vreme boravka u SFRJ nosi stranu vojnu, policijsku ili carinsku uniformu protivno odredbama zakona"

"Ako izbegava da nadležnom organu prijavi boravak ili promenu adrese stana u boravištu"

"Odbije da ovlašćenom licu nadležnog organa pokaže ispravu kojom dokazuje svoj identitet "

Stavom 2 ovog člana propisano je da ovlašćeno lice organa u Republici, odnosno autonomnoj pokrajini, nadležno za kontrolu prelaženja državne granice, može na licu mesta naplatiti novčanu kaznu od stranca u iznosu do 9000 dinara za radnju iz stava 1, tačka 2. ovog člana.

U toku 2002. godine, za koju je analiza rađena, novčane kazne za prekršaje iz stava jedan su iznosile do 6000 dinara, a za stav dva 900 dinara.²

Krajnji cilj analize je edukacija sudija za prekršaje za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima, koje dospevaju do Gradskog sudije za prekršaje, davanje preporuka za edukaciju policajaca, tužioca i sudija redovnih sudova na istu temu, kao i informisanje šire i uže stručne javnosti o prepoznavanju problema, pravilno procesuiranje i konačno, predlaganje odgovarajuće kaznene politike.

PROSTITUCIJA I (I)LEGALNA MIGRACIJA KAO POJAVE IZA KOJIH SE KRIJE MOGUĆA TRGOVINA LJUDIMA³

Ciljevi analize

Ispitati profil okrivljenog/e kao potencijalne žrtve trgovine ljudima koji dospevaju pred Gradskog sudiju za prekršaje, kao i moguće uzroke. Takođe ispitati kaznenu politiku koja se primenjuje u ovim situacijama.

Nakon obrade i analize podataka moći će se preduzeti i odgovarajuće akcije vezane za povećanje opšte informisanosti sudija o ovom problemu u našem društvu. Na taj način će se direktno uticati na prepoznavanje i pravilan odnos prema problemu, ali i posredno na smanjenje broja osoba koje postaju žrtve trgovine ljudima. Rezultati analize mogu otkriti i nedoumice, kontradiktorne stavove i predrasude sudija za prekršaje u vezi sa ovim problemom. Te "kritične tačke" jesu važna građa na kojoj se može bazirati buduće suzbijanje ove pojave, kao i eventualna prevencija.

Indirektan cilj analize je primarna prevencija.

² Kurs dinara u septembru 2003 iznosio je: 1EUR= 64 dinara

³ U izradi analize učestvovali su pripravnici Gradskog sudije za prekršaje u Beogradu: Nevenka Stanković, Mladen Strugarević, Danijela Novaković, Dejana Stanojević, Dragana Lehocki, Marija Andjelković i sudija za prekršaje: Slavica Brkić.
Obrada: Tamara Vukasović i Aleksandar Stojković

Uzorak

Pravnosnažno rešeni predmeti u 2002.god. koji se odnose na čl. 14. Zakona o javnom redu i miru Republike Srbije, kao i pravnosnažno rešeni predmeti po čl.106 i 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca (u kojima su okrivljene osobe ženskog pola, obzirom na činjenicu da su one žrtve trgovine u najvećem procentu) Gradskog sudijske za prekršaje u Beogradu (zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, izjave okrivljenih, svedoka, medicinska dokumentacija, rešenja...).

Ukupno pravnosnažno rešenih predmeta po članu 14. Zakona o javnom redu i miru bilo je **260**.

U momentu analize po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca bio je pravnosnažno rešen **21** predmet iz stava 1 tačke 2,3,4,7. koje su analizirane, obzirom na pojavu koju je ova analiza pratila, a u kome su kažnjene bile žene.

Po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca za 2002. godinu obrađene su tačke 1,2,4,6 i 7. stava 1, od kojih je ukupno pravnosnažno rešenih predmeta u kojima su okrivljene žene, bilo **472**.

KVANTITATIVNA KOMPARATIVNA ANALIZA

Od ukupnog broja kažnjenih lica (306)⁴ po članu 14. Zakona o javnom redu i miru njih 278 (90,78%) čine **žene**, a 28 (9,15%) **muškarci**.(graf. 1). Svih 306 kažnjeni su po stavu 1 člana 14.

Grafikon 1

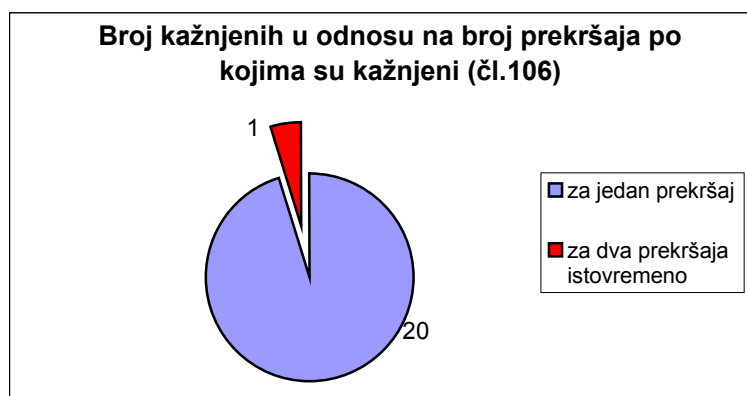
⁴ Broj kažnjenih lica je veći od broja predmeta, jer u nekim predmetima ima po više kažnjenih lica

Ukupno kažnjenih lica po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca je 21, s tim što je jedno lice kažnjeno za dva prekršaja iz ovog stava. Trinaest lica (61,90%) je kažnjeno po prekršaju iz stava 1 **tačka 4**, šest (28,57%) iz stava 1 **tačka 7**, dva (9,52%) iz stava 1 **tačka 3** i jedno lice (4,76%) iz stava 1 **tačka 2**. (graf.2)

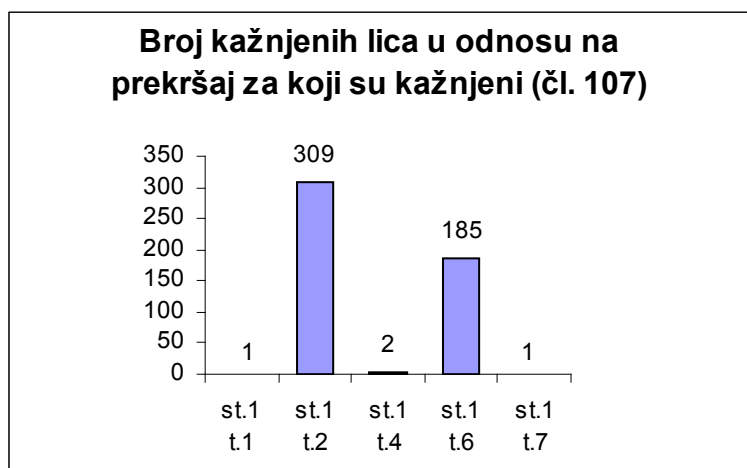
Grafikon 2

Po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca ukupno 20 (95,23%) lica je kažnjeno **zbog jednog učinjenog prekršaja**, a jedno lice (4,76%) **zbog dva**. (graf. 3)

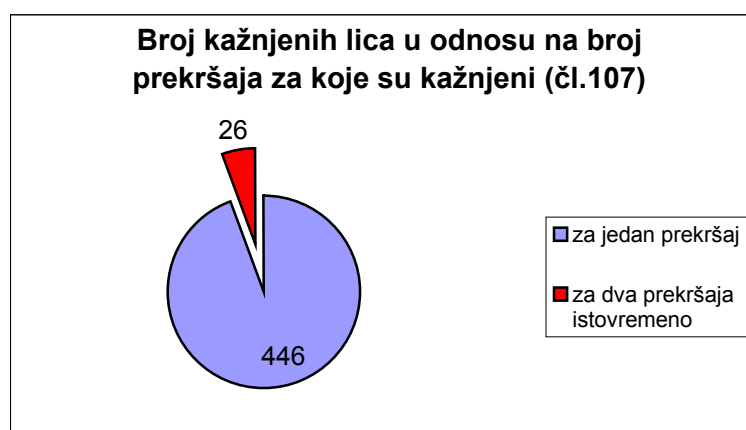
Grafikon 3

Analiza člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca pokazuje da je od ukupnog broja kažjenih njih 309 (65,47%) kažnjeno po stavu 1 **tački dva**, 185 (39,19%) po stavu 1 **tački šest**, dva po stavu 1 **tački četiri** (0,42%), a samo po jedan (po 0,21%) po stavu 1 **tačkama 1. i 7.** istog člana. (graf.4)

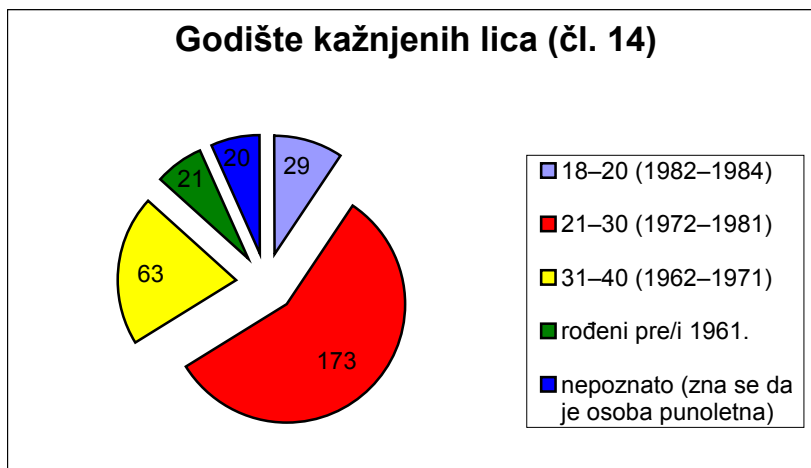
Grafikon 4

Što se tiče člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca, od ukupnog broja kažjenih žena 472 po stavu 1 ovog člana njih 446 (94,49%) je kažnjeno **za jedan prekršaj**, a samo 26 (5,51%) **za dva prekršaja istovremeno**. (graf.5)

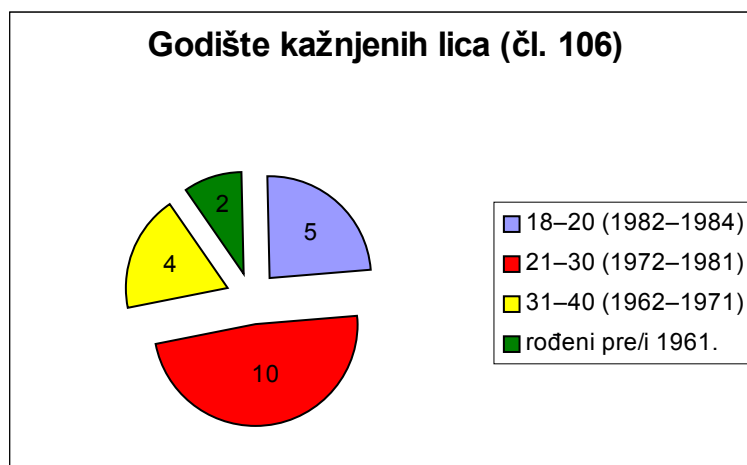
Grafikon 5

U pogledu starosti lica kažnjenih za odavanje prostituciji podaci ukazuju da je najviše onih od **21 do 30 godina** - 173 (56,53%), 63 (20,58%) starosti **od 31 do 40 godina**, 29 (9,47%) lica starosti **od 18 do 20 godina**, 21 (6,86%) lice rođeno **pre 1961** godine i 20 (6,53%) osoba za koje je poznato samo da su punoletne, a **ne zna se** tačna godina rođenja. (graf.6)

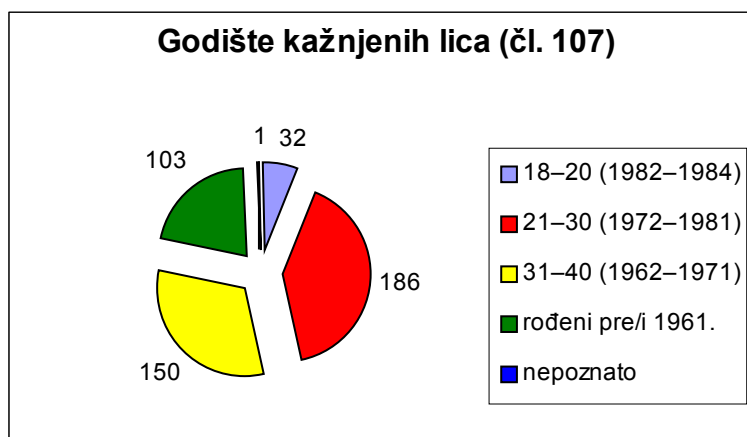
Grafikon 6

Što se tiče starosti lica kažnjenih za prekršaj po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca, najviše je osoba starosti između **21 i 30 godina** – 10 (47,61%), 5 (23,80%) lica starosti od **18 do 20 godina**, četiri 19,04%) od **31 do 40 godina** starosti i dve (9,52%) osobe **rođene pre 1961** godine. (graf.7)

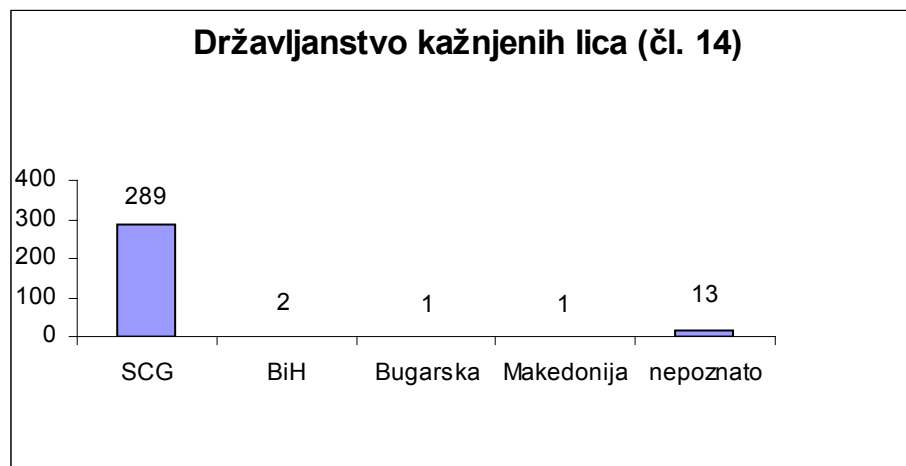
Grafikon 7

Obzirom na godište kažnjenih lica, njih 32 (6,77%) je bilo starosti od **18 do 20 godina**, čak 186 (39,40%) osobe starosti od **21 do 30 godina**, 150 (31,77%) je imalo od **31 do 40 godina**, 103 (21,82%) je **rođeno pre 1961 godine**, a iz jednog (0,21%) predmeta **nije bilo moguće zaključiti** o godinama kažnjene. (graf. 8)

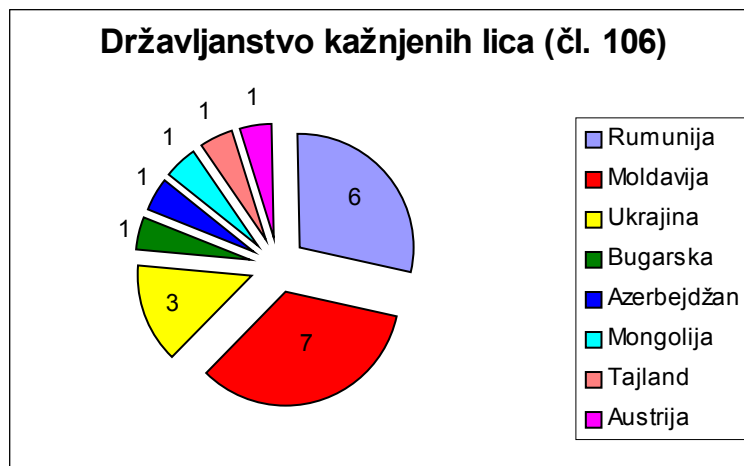
Grafikon 8

Najveći broj lica kažnjenih po članu 14. Zakona o javnom redu i miru ima državljanstvo **Srbije i Crne Gore**, njih 289 (94,44%), 2 (0,65%) je imalo državljanstvo **Bosne i Hercegovine**, a po jedno lice državljanstvo **Bugarske i Makedonije** (po 0,32%). Za 13 (4,23%) osoba iz predmeta ništa **nije moglo da se zaključi** o državljanstvu. (graf.9)

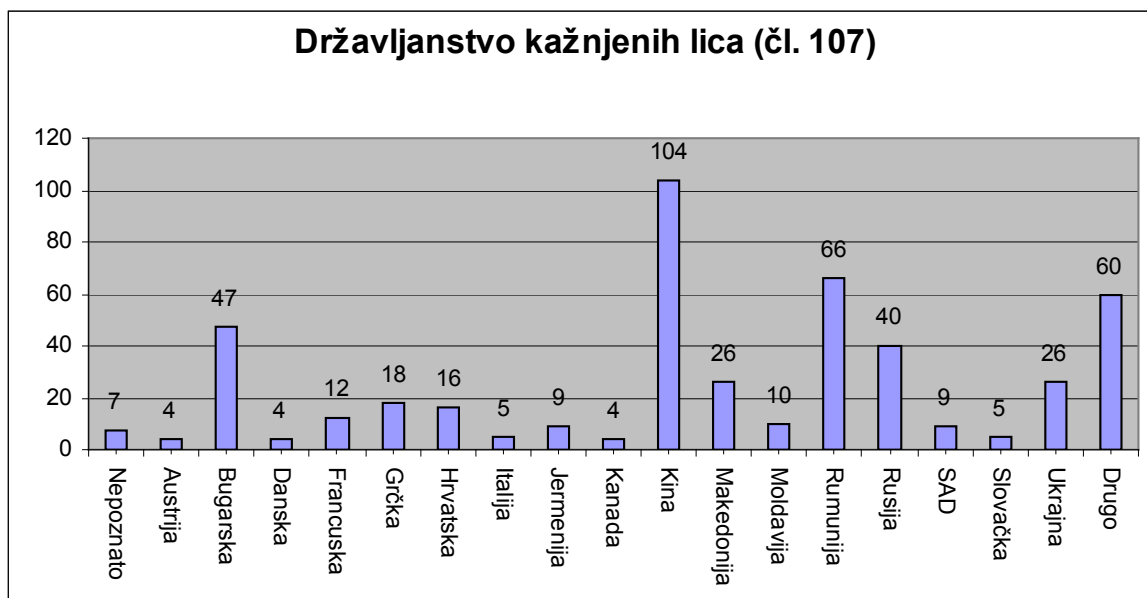
Grafikon 9

Najveći broj lica kažnjenih po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca SRJ, njih 7 (33,33%) ima državljanstvo Moldavije, 6 (28,57%) su državljanke Rumunije, 3 (14,28%) Ukrajine i po jedan (po 4,76%) državljanin Bugarske, Azarbejdžana, Mongolije, Tajlanda i Austrije. (graf.10)

Grafikon 10

Najveći broj lica kažnjenih po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca SRJ, njih 104 (22,03%) ima državljanstvo **Kine**, 66 (13,98%) su državljanke **Rumunije**, 47 (9,96%) **Bugarske**, 40 (8,47%) **Rusije**. U kategoriji "**drugo**" nalaze se državljanke 36 zemalja⁵. (graf. 11)

Grafikon 11

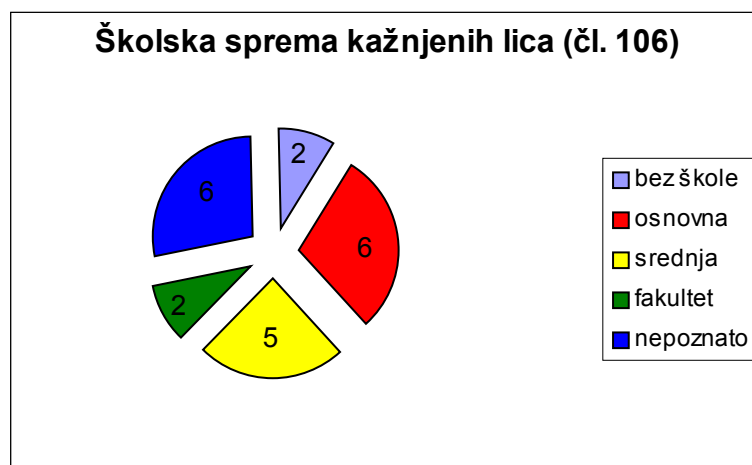
⁵ Australije, Albanije, Alžira, Angole, Argentine, Azerbejdžana, Belgije, Belorusije, BiH, Češke, Dominikanske Republike, Ekvadora, Etiopije, Filipina, Finske, GB, Gruzije, Holandije, Iraka, Japana, Kolumbije, Koreje, Kube, Libije, Mađarske, Maroka, Mauricijusa, Mongolije, Nemačke, Norveške, Poljske, Slovenije, Šri Lanke, Švedske, Turkmenistana i Vijetnama

Obzirom na obrazovanje kažnjenih lica po članu 14. Zakona o javnom redu i miru, ustanovljeno je da 76 (24,83%) lica ima **osnovno obrazovanje**, a isto toliko i **srednje**, 16 (5,22%) osoba **nema završenu osnovnu školu**, 4 (1,30%) osobe imaju **fakultetsko** obrazovanje, a za čak 134 (43,79%) lica se **nije iz predmeta moglo zaključiti** koje imaju obrazovanje. (graf.12)

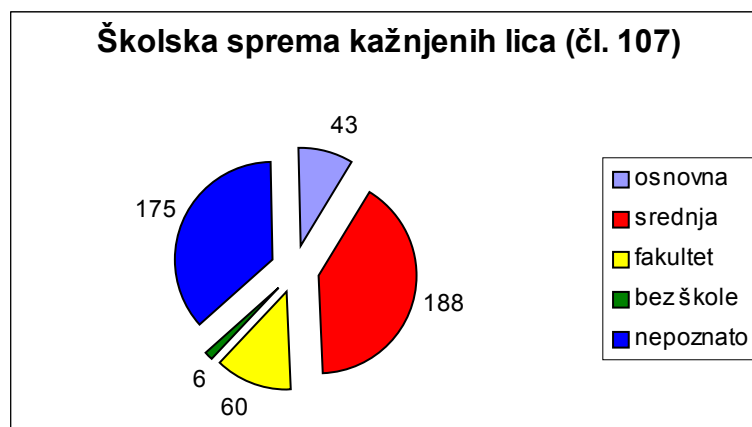
Grafikon 12

Analiza obrazovanja lica kažnjenih po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca ukazuje da 6 (28,57%) kažnjenih ima **osnovnu školu**, 5 (23,80%) je sa **srednjom**, po dve osobe (po 9,52%) imaju **fakultet ili nemaju završenu osnovnu školu**, a za 6 (28,57%) lica **nije bilo moguće utvrditi** koje obrazovanje imaju. (graf. 13)

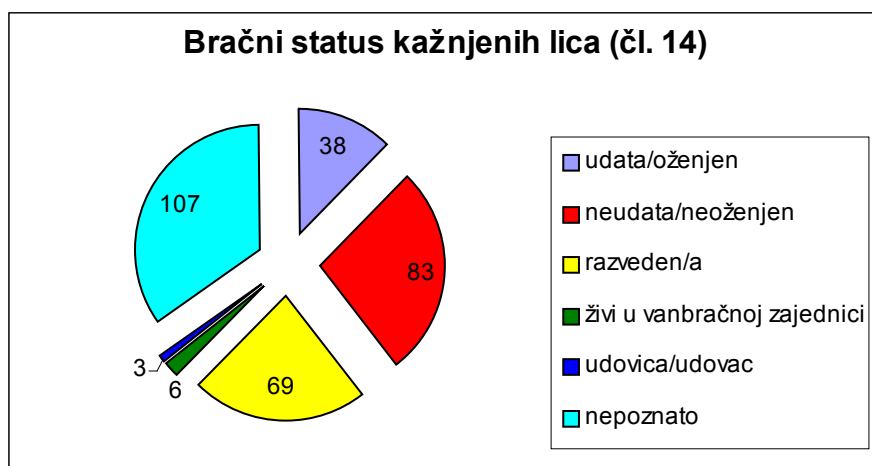
Grafikon 13

Analiza obrazovanja lica kažnjenih na osnovu člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca ukazuje da najveći broj kažnjenih ima **srednju stručnu spremu** njih 188 (39,83%), 6 (1,27%) **nema osnovno obrazovanje**, a za 175 (37,08%) **nije bilo moguće utvrditi** kog su obrazovanja. 43 (9,11%) žene je imalo završenu **osnovnu školu**, a njih 60 (12,71%) je imalo završen **fakultet**. (graf. 14)

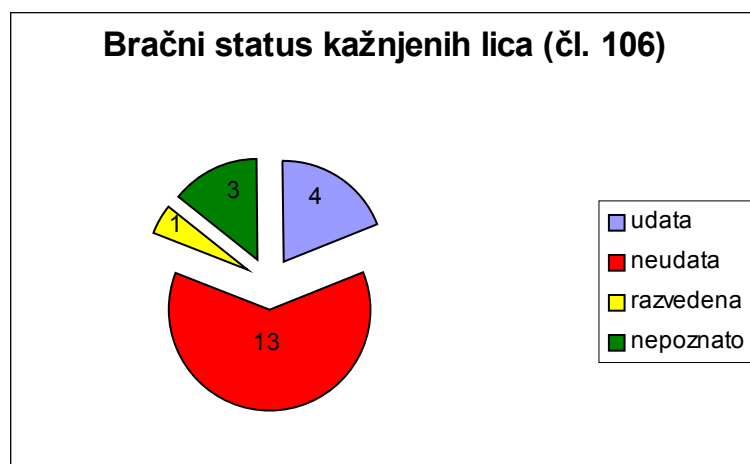
Grafikon 14

Od ukupnog broja kažnjenih lica za odavanje prostituciji, njih 83 (27,12%) je **neudato/neoženjeno**, 69 (22,54%) **ravedeno**, 38 (12,41%) **udato/oženjeno**, 6 (1,96%) živi u **vanbračnoj zajednici**, a 3 (0,98%) su **udovice/udovci**. Za 107 (34,96%) osoba, iz predmeta se **nije moglo zaključiti** ništa o njihovom bračnom statusu. (graf. 15)

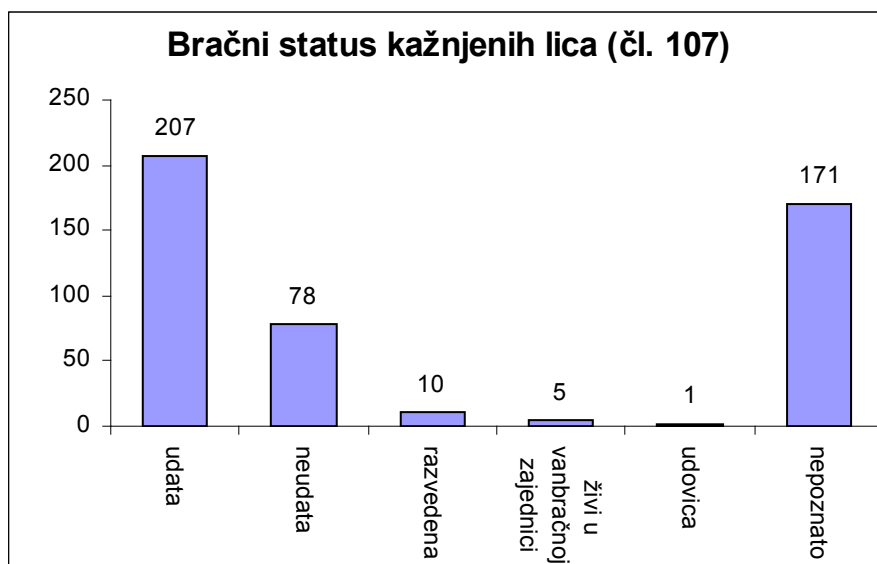
Grafikon 15

Analiza člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca ukazuje da je 13 (61,90%) kažnjenih žena **neudato**, 4 (19,05%) je **udato**, 1 (4,76%) je **razvedena** i za 3 (14,28%) **nije bilo moguće zaključiti** ništa iz predmeta o bračnom statusu. (graf. 16)

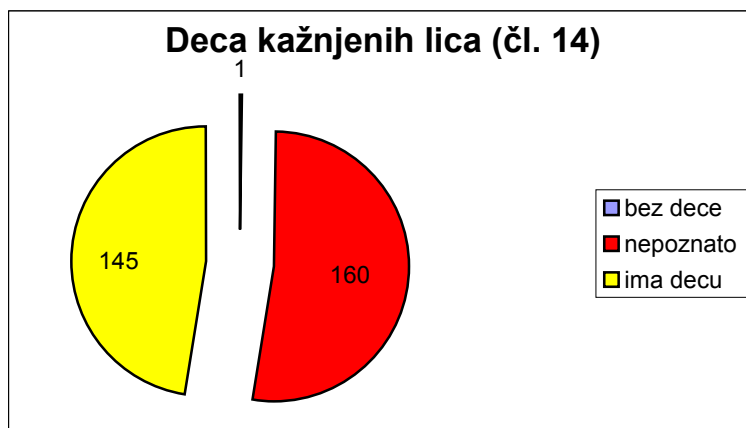
Grafikon 16

Prilikom analize člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca ustanovljeno je da je 207 (43,85%) kažnjenih **udato**, 78 (16,53%) **neudato**, 10 (2,12%) **razvedeno**, 5 (1,06%) živi u **vanbračnoj zajednici**, a 1 (0,21%) žena je bila **udovica**. Za čak 171(36,23%) ženu se iz predmeta **nije moglo zaključiti** ništa o bračnom statusu. (graf. 17)

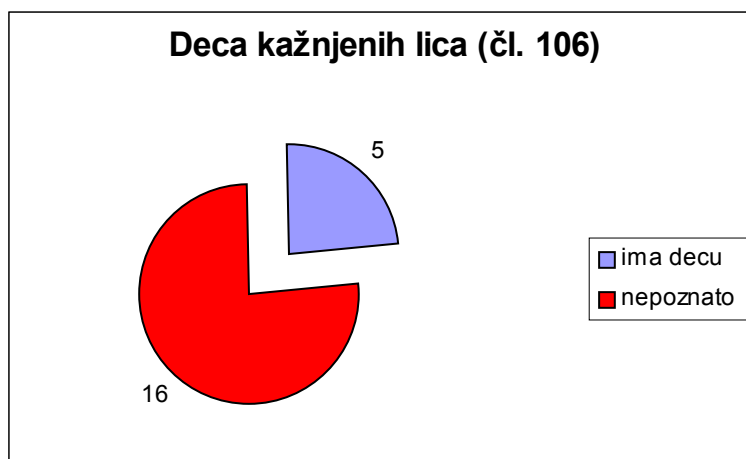
Grafikon 17

Prilikom analize ustanovljeno je da 145 (47,38%) kažnjenih za prostituciju **ima decu**, 1 (0,32%) osoba **nije imala decu**, a za čak 160 (52,28%) lica nije bilo moguće zaključiti iz predmeta da li imaju decu ili ne, te je taj podatak ostao **nepoznat**. (graf.18)

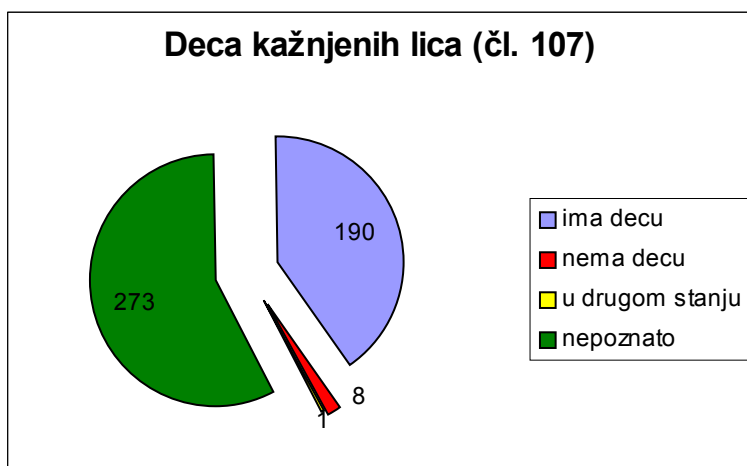
Grafikon 18

Analizom člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca ustanovljeno je da je 5 (23,81%) kažnjenih **imalo decu**, a za 16 (76,19%) lica nije postojao **nikakav podatak** vezan za decu. (graf.19)

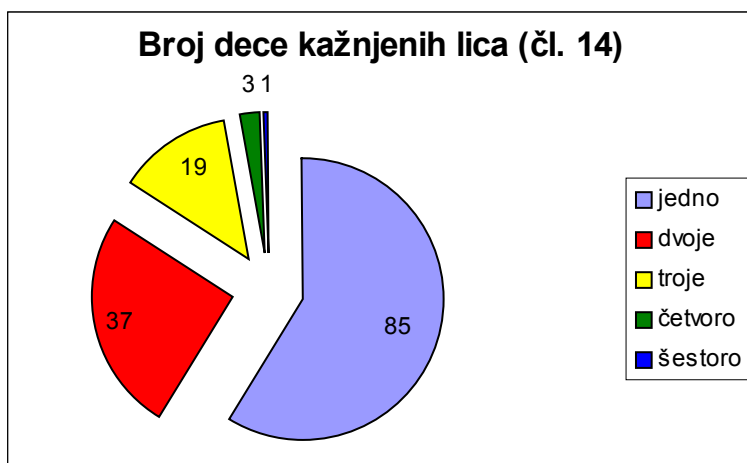
Grafikon 19

Od 472 kažnjene žene po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca njih 190 (40,25%) **ima decu**, 8 (1,69%) **nema decu**, 1(0,21%) je bila **u drugom stanju**, a za čak 273 (57,84%) lica **nije bilo moguće zaključiti** iz predmeta da li imaju decu. (graf 20)

Grafikon 20

Što se tiče broja dece lica kažnjenih za odavanje prostituciji njih 85 (27,77%) ima **po jedno dete**, 37 (12,09%) po **dvoje dece**, 19 (6,20%) **po troje**, 3 (0,98%) lica **po četvoro** i jedno lice je imalo **šestoro dece** (0,32%). (graf.21)

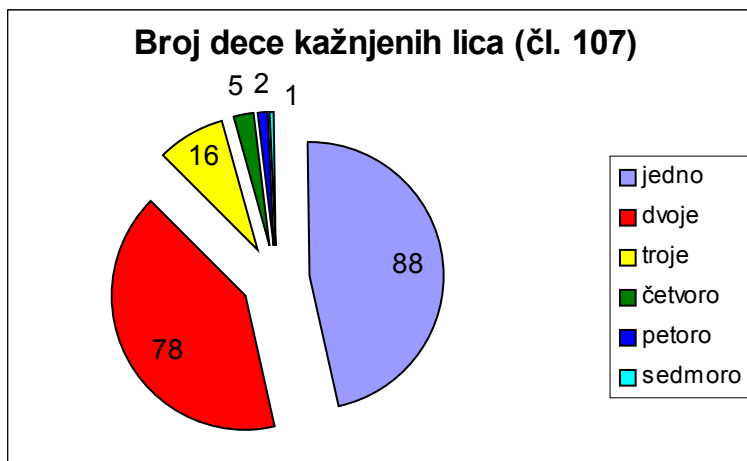
Grafikon 21

Od 5 žena kažnjenih po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca za koje se zna da imaju decu dve (po 40%) imaju **po jedno dete** i **po dvoje dece**, a jedna (20%) ima **troje dece**. (graf.22)

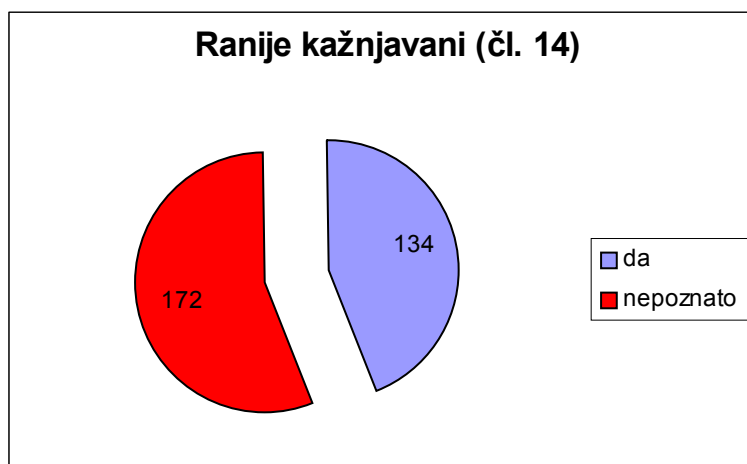
Grafikon 22

Ukupno 88 (46,32%) žena kažnjenih po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca imalo je po **jedno dete**, 78 (41,05%) po **dvoje dece**, 16 (8,42%) **po troje**, pet žena (2,63%) **po četvoro dece**, dve (1,05%) žene **po petoro** i jedna (0,53%) je majka **sedmoro dece**, (graf.23)

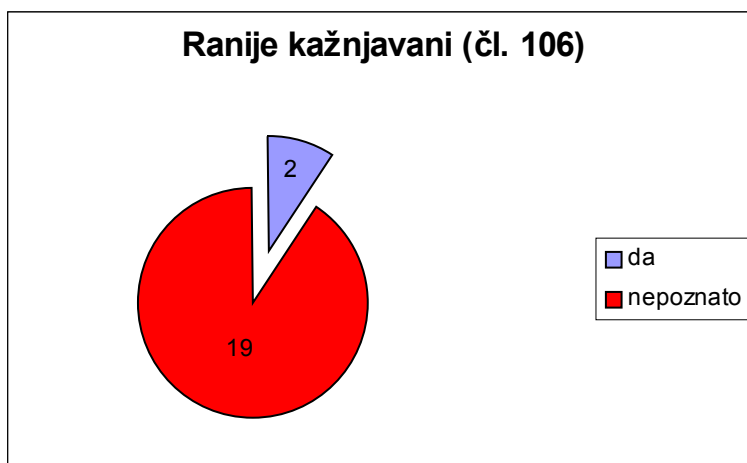
Grafikon 23

Iz predmeta se moglo zaključiti da su za odavanje prostituciji 134 (43,79%) osobe bilo **već ranije kažnjavane**, a za čak 172 (56,20%) lica nije bilo **nikakvih podataka** o ranijem (ne)kažnjavanju. (graf.24)

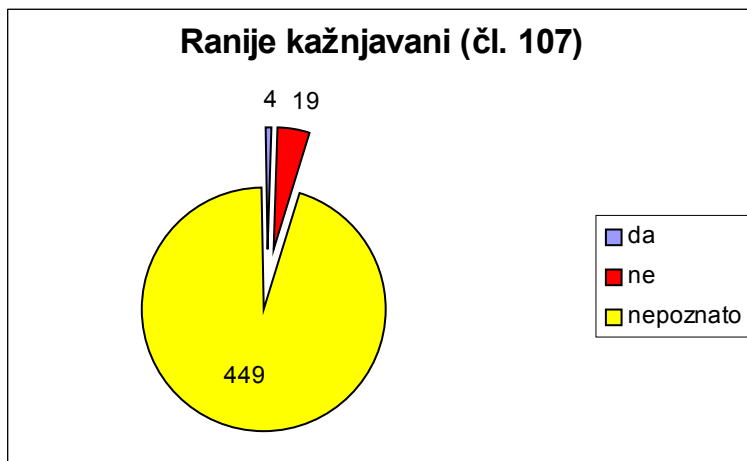
Grafikon 24

Za 19 (90,48%) lica kažnjenih po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca ostalo je **nepoznato** da li su bila ranije (ne)kažnjavana, dok je za 2 (9,52%) **poznato da jesu ranije kažnjavana**. (graf.25)

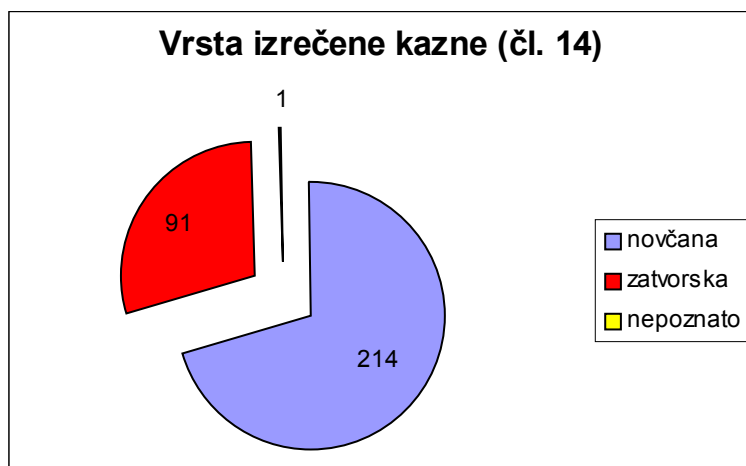
Grafikon 25

Od 472 kažnjene žene na osnovu člana 107. Zakona o kretanju i boravu stranaca njih 4 (0,85%) je ranije bilo kažnjavano, 19 (4,02%) nije bilo kažnjavano, a za čak 449 (95,13%) ovaj podatak je ostao nepoznat. (graf.26)

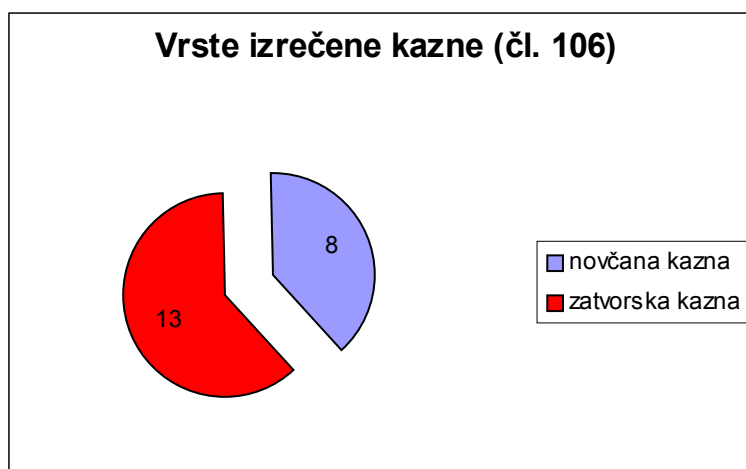
Grafikon 26

Od ukupno 307 izrečenih kazni za član 14. Zakona o javnom redu i miru, čak 214 (69,70%) su **novčane kazne**, 91(29,64%) **zatvorska**, a iz 1 (0,32%) predmeta se **nije moglo zaključiti** o kakvoj vrsti kazne se radi. (graf.27)

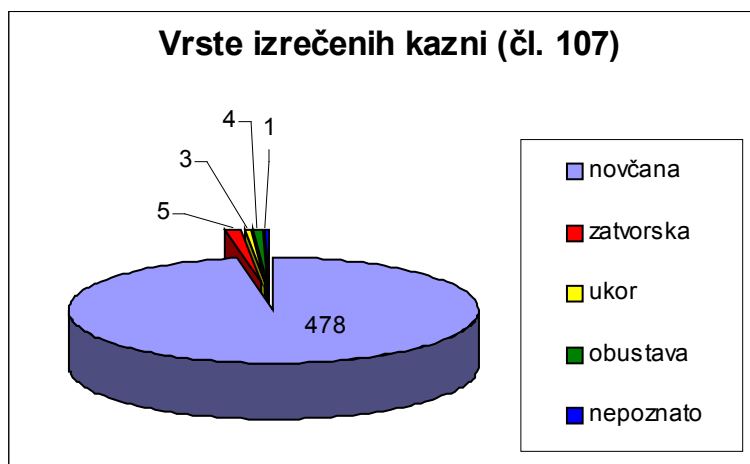
Grafikon 27

Od ukupno izrečene 21 kazne za član 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca 13 (61,90%) čine **zatvorske kazne**, a 8 (38,09%) **novčane kazne**. (graf.28)

Grafikon 28

Obzirom na vrstu izrečene kazne analizom člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca, ustanovljeno je da je 478⁶ (97,35%) žena bilo kažnjeno **novčano**, 5 (1,01%) lica je kažnjeno **zatvorskom kaznom**, 3 (0,61%) lica je dobilo **ukor**, u 4 (0,91%) predmeta je došlo do **obustave**, i za 1 (0,20%) prekršaj je **nije bilo moguće zaključiti** o vrsti kazne. (graf.29)

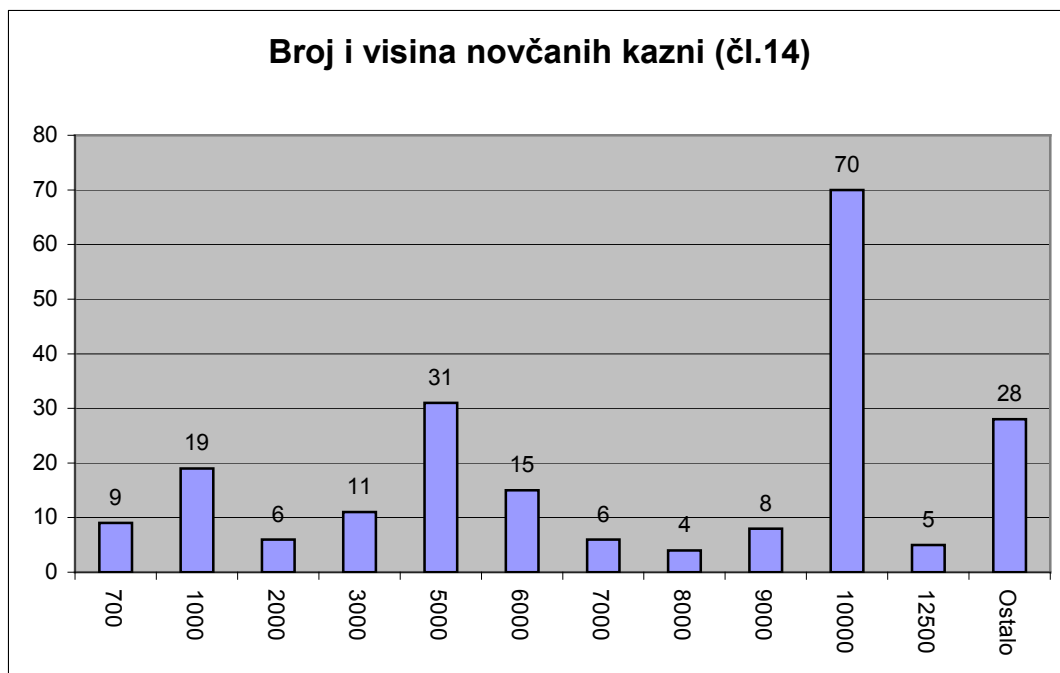

Grafikon 29

⁶ Broj izrečenih kazni je manji od broja prekršaja, jer je jedan broj novčanih kazni izrečen u ukupnom iznosu

Od ukupno 214 novčanih kazni 9 (4,20%) je bilo u iznosu od **700 dinara**, 18 (8,41%) od **1000 dinara**, 6 (2,80%) u iznosu od **2000 dinara**, 11 (5,14%) u iznosu **3000 dinara**, 31(14,48%) u iznosu od **5000 dinara**, 16 (7,47%) u vrednosti od **6000 dinara**, 6 (2,80%) od **7000 dinara**, 4 (1,86%) od **8000 dinara**, 8 (3,73%) od **9000 dinara**, čak 73 (34,11%) novčanih kazni je u vrednosti od **10000 dinara**, 5 (2,33%) od **12 500 dinara**, a 28 (13,08%) je svrstano pod kategoriju **ostalo**.⁷ (graf.30)

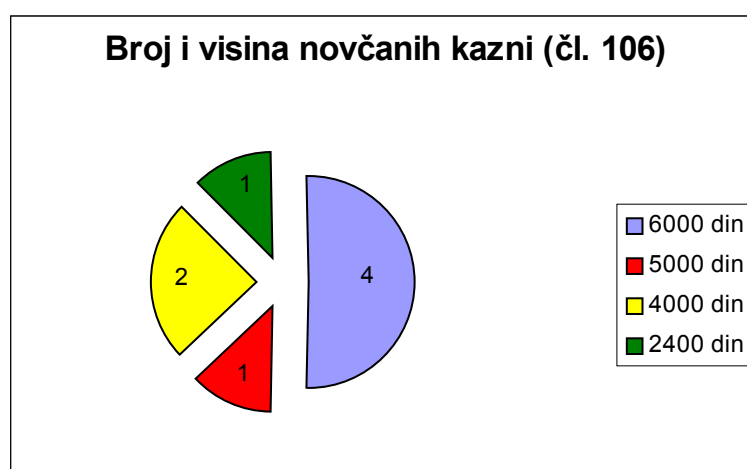
Prosečna novčana kazna izrečena na osnovu člana 14. Zakona o javnom redu I miru, iznosi **6.602,48 dinara**.

Grafikon 30

Analiza člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca ukazuje da obzirom na visinu novčane kazne, 4 (50%) su u iznosu od **6000 dinara**, 2(25%) u iznosu od **4000 dinara** i po jedna (po 12,50%) u iznosu od **5000 dinara** i **2400 dinara**. (graf.31)

Prosečna novčana kazna izrečena na osnovu člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca, iznosi **4.925,00 dinara**.

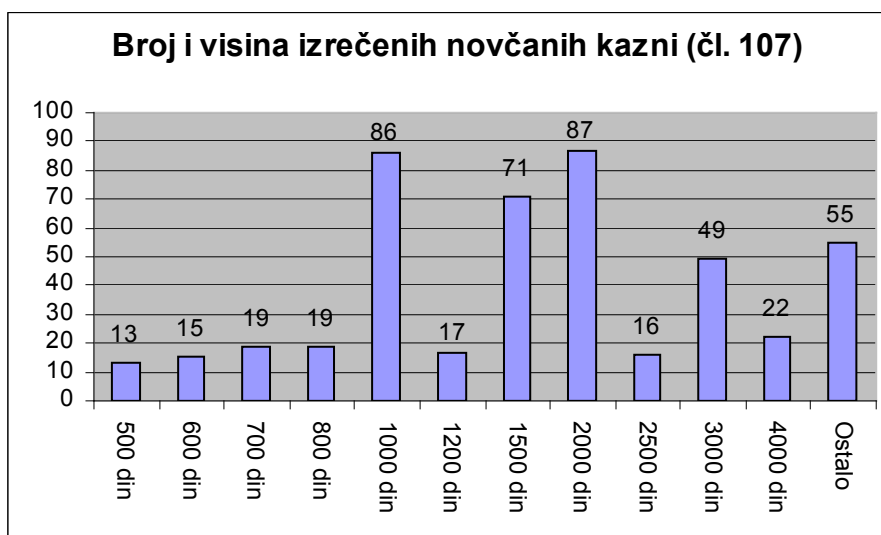

Grafikon 31

⁷ Pod kategorijom "ostalo" spadaju novčane kazne u vrednosti od 100, 500, 600, 1200, 1500, 2200, 2500, 3600, 3900 dinara i ostale novčane kazne koje nisu predstavljene u grafikonu

Od ukupno 478 novčanih kazni po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca 13 (2,71%) je bilo u iznosu od **500 dinara**, 15 (3,13%) od **600 dinara**, 20 (4,18%) u iznosu od **700 dinara**, 19 (3,97%) u iznosu **800 dinara**, 87 (18,20%) u iznosu od **1000 dinara**, 17 (3,55%) od **1200 dinara**, 71 (14,85%) od **1500 dinara**, 88 (18,41%) u iznosu od **2000 dinara**, 16 (3,34%) od **2500 dinara**, 52(10,87%) od **3000** dinara, 23 (4,81%) u iznosu od **4000 dinara**, 57 (11,92%) "**ostalo**"⁸. (graf.32).

Prosečna novčana kazna izrečena na osnovu člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca, iznosi **1.804,81 dinara**.

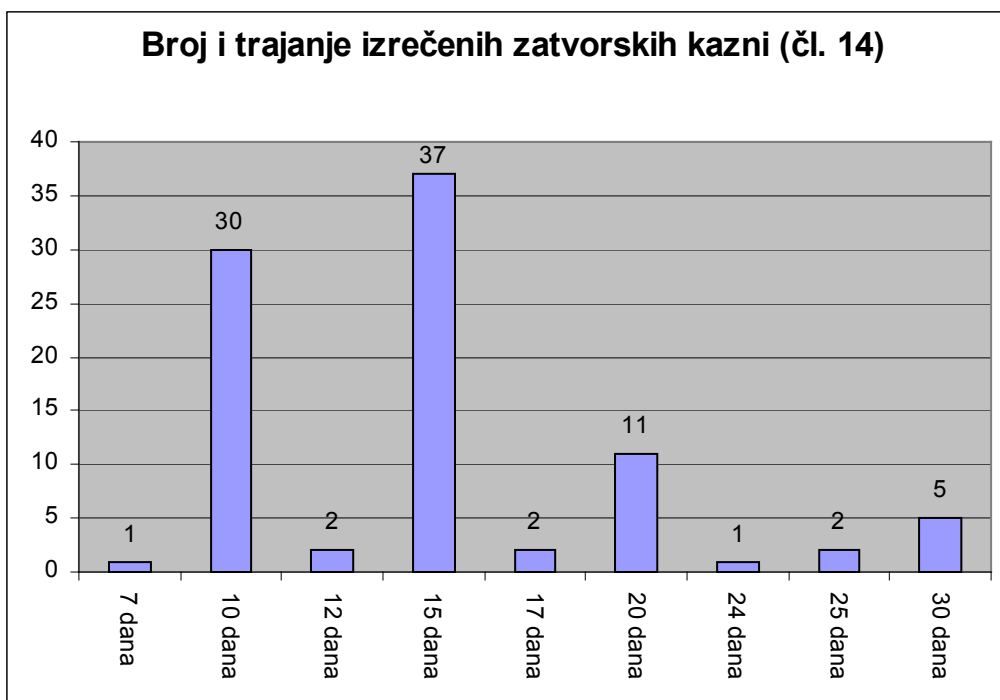

Grafikon 32

Obzirom na broj i dužinu zatvorske kazne, analiza člana 14. Zakona o javnom redu i miru, ukazuje da je 1 (1,09%) zatvorska kazna bila u dužini od **7 dana**, 30 (32,96%) kazni u trajanju od **10 dana**, 2(2,19%) od **12 dana**, 37(40,65%) u trajanju od **15 dana**, 2 (2,19%) od **17 dana**, 11(12,08%) u trajanju od **20 dana**, 1(1,09%) u trajanju od **24 dana**, dve (2,19%) od **25 dana** i 5 (5,49%) zatvorskih kazni u trajanju od **30 dana**. (graf.33)

⁸ Pod kategorijom "ostalo" podrazumevaju se kazne u iznosu od 200, 300, 400 dinara, 5000, 6000, 8000 dinara i ostale novčane kazne koje nisu predstavljene u grafikonu

Prosečna zatvorska kazna izrečena na osnovu člana 14. Zakona o javnom redu i miru iznosi **14.98 dana**.

Grafikon 33

Od ukupno 13 zatvorskih kazni po članu 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca, izrečeno je 6 (46,15%) od po **15 dana zatvora**, 4 (30,77%) od po **20 dana zatvora** i po jedna (po 7,69%) kazna od po **3, 10 i 14 dana zatvora**. (graf.34)

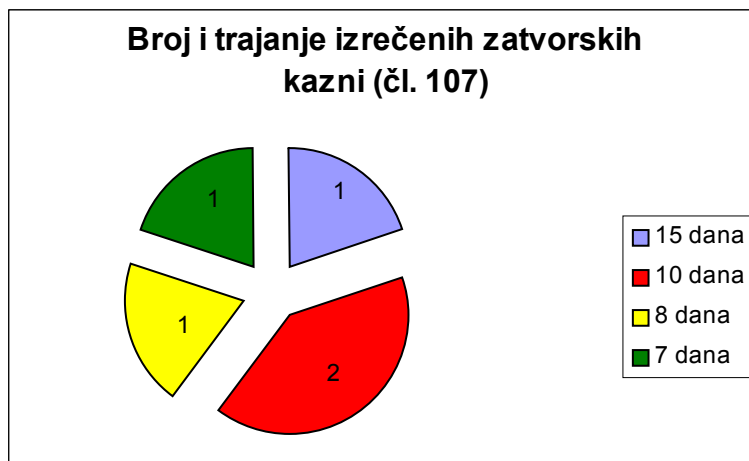
Prosečna zatvorska kazna izrečena na osnovu člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca iznosi 15.15 dana.

Grafikon 34

Od 5 izrečenih zatvorskih kazni za član 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca, 2 (40%) su u trajanju od **10 dana** i po jedna (po 20%) u trajanju od po **7,8,15 dana zatvora**. (graf.35)

Prosečna zatvorska kazna izrečena na osnovu člana 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca iznosi **10 dana**.

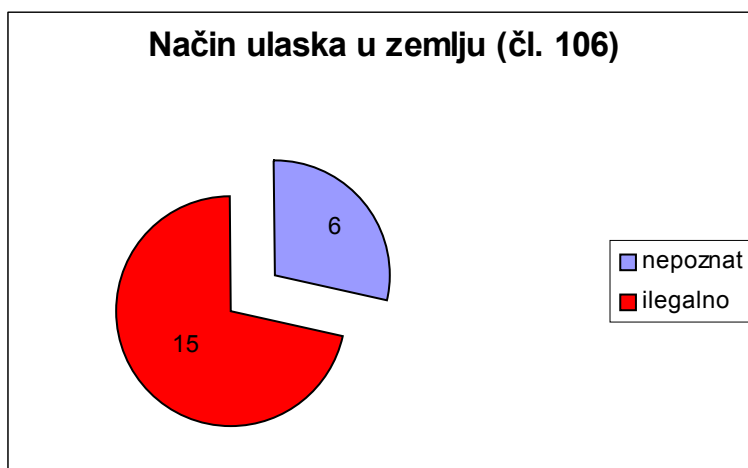
Grafikon 35

Od ukupno 21-og pravnosnažnog predmeta koji se odnose na član 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca, čak u 19 (90,47%) je izrečena **zaštitna mera** udaljavanja stranca sa teritorije SRJ, a u 2 (9,52%) predmeta to **nije** učinjeno. (graf.36)

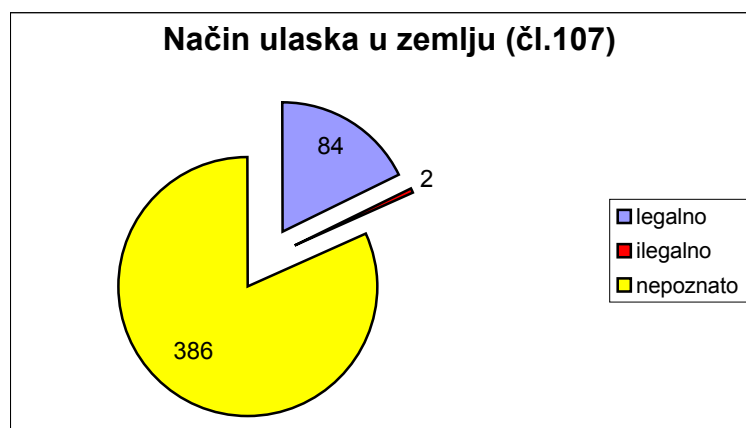
Grafikon 36

Vezano za način ulaska u zemlju, analizom člana 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca, ustanovljeno je da je od 21. lica njih 15 (71,43%) u zemlju ušlo **ilegalno**, a za njih 6 (28,57%) način ulaska u zemlju je **nepoznat**. (graf.37)

Grafikon 37

Prema načinu ulaska u zemlju analiza je ukazala da su 84 (17,8%) žene kažnjene po članu 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca u Srbiju ušlo **legalno**, 2 (0,42%) **ilegalno**, a za čak 386 (81,77%) osoba **nema podataka** o načinu ulaska u zemlju. (graf.38)

Grafikon 38

ANALIZA OSTALIH PODATAKA

Podaci u predmetima su uglavnom šturi i nepotpuni, što je onemogućilo da se izvuku konkretni zaključci o tome koliki je broj žena kažnjenih po članu 14. Zakona o javnom redu i miru i članovima 106. i 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca bio ili je potencijalna žrtva trgovine ljudima.

Član 14. Zakona o javnom redu i miru:

Iz 60 predmeta se moglo zaključiti da se okrivljeni/e bave agencijskom prostitucijom, a njih 66 se izjasnilo da radi na ulici. Kroz predmete se uglavnom pominju 4 lokacije u gradu gde su okrivljene zaticane u odavanju prostituciji i nekoliko obližnjih lokala gde se ugovaraju "poslovi".

Iz jednog broja predmeta je moguće zaključiti da su okrivljene same, bez posrednika iznajmljivale stanove/sobe u kojima su se bavile prostitucijom, a oglašavale su se u dnevnim novinama.

U jednom broju predmeta okrivljene su navodile imena vlasnika agencija, makroa, podvođača, ljudi koji su ih prevozili, kao i lokale u kojima su "poslovi" ugovarani.

Advokati su bili angažovani u 21 predmetu i to uglavnom za agencijsku prostituciju, ali i u slučajevima ulične prostitucije (što ukazuje na jedan oblik organizovanosti). Krug advokata koji je angažovan na odbrani okrivljenih je manji i uvek isti.

Okrivljeni/e su se u proseku bavili/e prostitucijom 11,4 godine, a kao najčešći razlog za bavljanje prostitucijom isticale su nemaštinu, lošu ekonomsku situaciju i porodice koje su morale da prehrane.

Jedan broj lica je ranije bio kažnjavao za isti prekršaj, a jedna žena je na pitanje sudije kako će da plati novčanu kaznu, odgovorila: "Radiću više, da vratim dug sa kamatom makrou, platim kaznu i prehranim decu."

Član 106. Zakona o kretanju i boravku stranaca:

Karakteristično za kažnjene iz člana 106. je da je jedan broj žena pronađen u racijama, po lokalima koji su sada zatvoreni, a za koje se pouzdano znalo da se u njima obavlja organizovana dobrovoljna i prinudna prostitucija. Prema podacima iz drugih izvora (policija, nevladine organizacije, izjave devojaka smeštenih u sklonište za žrtave trgovine ljudima) poznato je da su se vlasnici tih lokala bavili trgovinom ženama. U tim predmetima su obično od strane vlasnika lokala, bili angažovani i advokati koji su zastupali devojke.

Jedan broj žena je detaljno opisao način ulaska u zemlju, lica od kojih su nabavljali falsikovane pasoše, po kojoj ceni, imena ljudi koji su učestvovali u njihovom transportu (koji su bili različitih nacionalnosti: Srbi, Rumuni, Bugari...) i osobe koji su ih preprodavale.

Iz predmeta se moglo zaključiti da je jedan broj žena krenuo u Srbiju kao krajnju destinaciju, a jedan broj se nalazio u tranzitu.

Član 107. Zakona o kretanju i boravku stranaca:

Obzirom da je najviše predmeta obrađeno po članu 107. može se zaključiti da proporcijalno ima najmanje informacija.

Jedan broj okrivljenih je pronađen u racijama po noćnim lokalima. Često daju detalje oko ulaska u zemlju, kao i o ljudima koji su im pomogli oko izdavanja vize, nabavljanju lažnih dokumenata i oko prelaska na regularnom graničnom prelazu ili izvan njega. U svega par slučajeva, devojke imaju saznanja o ljudima koji su ih prodavali. Nije retka situacija da vlasnik noćnog kluba angažuje i advokate. To je uglavnom uži krug advokata.

Najčešći granični prelazi koji se pominju su Surčin, Gradina, Srpska Crnja, Vitina, Kelebija, Preševo, Vršac... Jedan broj devojaka pominje ambasadu Srbije i Crne Gore u Bukureštu i konzulat u Temišvaru u kojima su im "određene" osobe, uz nadoknadu, izdejstvovale vize.

Jedan broj žena izjavljuje da su zbog porodičnih i materijalnih problema zaboravile da produže boravak.

Veći broj stranih državljanke se u međuvremenu udao ili živi u vanbračnoj zajednici sa državljanima Srbije i Crne Gore.

PREPORUKE

- Otvaranje javne rasprave o pitanju prostitucije
- Edukacija policije za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima
- Edukacija sudija za prekršaje za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima i njihovo upoznavanje sa nacionalnim mehanizmom za zbrinjavanje žrtava
- Vođenje baze podataka o žrtvama trgovine ljudima
- Uključivanje Gradskog sudije za prekršaje u rad Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima
- Predlog promene prekršajnog zakonodavstva i usklađivanje sa međunarodnom pravnom regulativom koja se odnosi na pitanje prostitucije i trgovine ljudima